

употребления таких форм, как «до + род. п.», «под + вин. п.», «про + вин. п.», что свидетельствует об их целевой десемантизации и определенной стилистической маркованности. Осуществлена сравнительная выборка словарных статей о первичных предлогах для обозначения цели по материалам Словаря украинского языка в 11-ти томах (1970–1980) и Словаря украинских предлогов (2007). На основе этого материала проанализированы изменения в употреблении отдельных предлогов цели (как продуктивных, так и архаичных предложно-падежных форм для обозначения целевой семантики).

Ключевые слова: цель, предложно-падежная форма, первичный предлог, собственно-предлог.

Zinko Myroslava. Prepositional-Case Forms with the Meaning of Purpose in Modern Ukrainian Language (Based on the Material of Primary Prepositions from the Ukrainian Language Dictionary in 11 Volumes and the Ukrainian Prepositions Dictionary). The article refers to the prepositional-case forms with primary self-prepositions to describe the semantics of purpose in modern Ukrainian language. In addition to the analysis of linguistic units, which using is frequently fixed, it is spoken about those units, using of which indicates to the loss of semantics of purpose and transition to syntactic archaisms. Among the most productive prepositional-case forms of primary self-prepositions it is spoken about compounds «для + р. в.», «на + з. в.», «заради + р. в.», «по + з. в.». It is fixed much smaller range of using such forms like «до + р. в.», «під + з. в.», «про + з. в.», indicating to their purpose desemantization and certain stylistic marking. It is made the comparative sample of dictionary articles about the primary prepositions with the meaning of purpose based on the material of Ukrainian language dictionary in 11 volumes (1970–1980) and the Ukrainian Prepositions Dictionary (2007). Basing on this material it is analyzed changes in using of single prepositions of purpose (both productive and archaic prepositional-case forms to indicate the purpose semantics).

Key words: purpose, goal, prepositional-case forms, the primary preposition, self-preposition.

УДК 398.838(=111+=161.1+=161.2)

Наталія Івлюшкіна

МОВНИЙ ОБРАЗ ДІВЧИНИ В ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ ТА БРИТАНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

Статтю присвячено дослідженню лексем, які є засобами експлікації мовного образу дівчини як одного з компонентів української, російської та британської мовних картин світу у фольклорних текстах. На основі аналізованого матеріалу виявлено й описано мовні засоби вираження найважливіших характе-

ристик досліджуваного образу в народопісенних текстах трьох культур. Установлено, що ознака віку є важливою для мовного образу дівчини трьох народів. Наведено низку епітетів зі спільною семою «гарна» для характеристики образу дівчини в українських, російських та англійських фольклорних текстах. Виявлено спільні й відмінні уявлення етносів про ідеальні риси зовнішності дівчини. Проаналізовано порівняння досліджуваного образу з явищами природи, зокрема назвами квітів, дерев, небесних світил, та встановлено, що в народопісенних текстах поданих культур домінують різні назви. Аналіз фактичного матеріалу дозволяє стверджувати, що найчастотніші виразові одиниці, за допомогою яких окреслено мовний образ дівчини в українських, російських та англійських фольклорних текстах, передають позитивну оцінку, відображають естетичні ідеали народів.

Ключові слова: мовна картина світу, фольклорна картина світу, мовний образ дівчини, мовні виразові засоби.

Постановка наукової проблеми та її значення. Взаємозв'язок мови та культури, а також проблеми вивчення картин світу привертала увагу багатьох дослідників на сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки [1, с. 354–356]. Дослідження людського фактору в мові набуває нового ракурсу у зв'язку з вивченням фольклорної картини світу, і, зокрема, у зв'язку з мовною фольклорною картиною світу [4, с. 72].

Усна народна творчість кожного народу – це велика скарбниця, що містить у собі знання й досвід, накопичувані століттями. У центрі кожної національної культури як системи цінностей знаходиться образ людини, її зовнішність і духовний світ. Ціннісні уявлення, як відомо, – це результат нагромадження людських знань та досвіду за весь період розвитку культури. Антропоцентричність виступає обов'язковою категорією будь-якого тексту, оскільки пізнання й відображення світу, зокрема у фольклорних творах, спрямовано на пізнання людини [4, с. 72].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблема гендерного дослідження викликає велике зацікавлення як в українських (О. Л. Бессонова, Л. О. Ставицька, О. С. Бондаренко, Н. Д. Борисенко, О. Ю. Дубенко, О. І. Горошко, С. Я. Єрмоленко, Я. В. Пузиренко, О. О. Селіванова, О. В. Ткачик, С. О. Швачко та ін.), так і в зарубіжних науковців (G. Lakoff, R. Lakoff, C. Miller, D. Cameron, L. M. Patterson, D. Tannen, С. С. Асірян, А. В. Кириліна, В. А. Маслова, Л. Н. Пушкарьова та ін.). Образ жінки привертає особливу увагу дослідників. Зокрема, Т. М. Су-

каленко представила лінгво-культурну та соціокультурну реконструкцію гендерного концепту ЖІНКА в українській мові, О. А. Чибишева розглянула концепт ЖІНКА як базовий у культурі, втілений у фразеології російської та англійської мов, Л. Х. Дзасежева дослідила лексико-семантичне поле «жінка» на матеріалі російської, англійської та кабардино-черкеської мов та ін. Проте лінгвістичні дослідження образу дівчини через призму пісенного фольклору є нечисленними (С. Я. Єрмоленко, Н. О. Данилюк та ін.). Актуальність нашого дослідження зумовлює потреба зіставного аналізу засобів вираження цього образу в народопісенних текстах українців, росіян і британців.

Мета і завдання статті полягають у вивченні виразових одиниць, за допомогою яких представлено мовний образ дівчини на матеріалі фольклорних пісень трьох народів: українського, російського і британського.

Джерельною базою для аналізу стали фольклорні тексти Великобританії, зібрані в колекції С. Шарпа («Cecil Sharp's collection of English folk songs» (1974)), українські народні пісні про кохання, що ввійшли до збірки «Пісні кохання» (1986), а також російські фольклорні тексти, зафіксовані А. Соболевським («Великорусские народные песни» (1896)).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Один із центральних образів, оспіваних у фольклорі кожного народу, – це *образ дівчини*. У розкритті її почуттів, гармонії зовнішньої та внутрішньої краси виявляється народне поетичне мислення. Мовний образ дівчини відповідає традиції, сформованому віками канону [2, с. 335]. Серед засобів його вербалізації – найяскравіші епітети, порівняння, метафори, гіперболи тощо.

Окрім лексем *дівчина/девушка/girl* із загальним значенням «*молода неодружена особа жіночої статі*» [5, с. 298] у народопісенних текстах усіх трьох етносів простежено багатий синонімічно-варіантний ряд слів, яким називають дівчину, зокрема:

– дівча, дівка, дівчинонька, дівиця, паняночка та інші – в українській мові, наприклад:

<p><i>Пробудив я міцний сон красної дівиці. Дівиця вставала, очки промивала [3, с. 93].</i></p>	<p><i>Моя дочка та паняночка, як в лузі калина. Ой як вийде та на вулицю, то всім вона мила [3, с. 37].</i></p>
---	---

– *девица, девка, паньюшка* та інші – в російській мові, наприклад:

<p><i>Как у ключика у гремяго, У колодезя у студенаго Добрый молодец сам коня поил, Красна девица воду черпала.</i> [8, с. 1]</p>	<p><i>Подле тихаго Дуная Одна паньюшка гуляла, Со бережку ножки мыла, Со крутаго полоскала.</i> [8, с. 13]</p>
--	---

lass, damsel, lady – в англійській мові, наприклад:

<p><i>One Good Friday morning ship set sail. Not very far from land, There I espied a fair pretty lass With a comb and a brush in her hand [10, с. 214].</i></p>	<p><i>'Twas down in the valley A damsel did dwell, She lived with her uncle We all knew him well [10, с. 326].</i></p>
---	---

Заважимо, що кількість лексем у рядах, виділених в українських та російських народних піснях, на відміну від англійських, значно більша за рахунок слів зі спільним коренем *дів-/дев-* та використання різних суфіксів.

Ознака віку – важлива для мовного образу дівчини трьох народів. В українських та російських фольклорних текстах атрибут *молода* нерідко виявлено в пестливо-зменшених формах, наприклад: *Ой там в полі дві тополі, – третя зелененька; не йди замуж, моя доню, бо ще **молоденька!*** [3, с. 308]; *У кого ж у нас, братцы, молодая жена, и **молоденькая**, и хорошенькая?* [9, с. 316]. У текстах Великої Британії на вік вказує лексема *young*: *In Castle Park there a lad did dwell, a fair **young damsel** I knew quite well* [10, с. 607]. Підсилювального ефекту надає її поєднання з прислівником *too*: *You're thinking of marring, hold your silly tongue, you want to get a husband, you are some years **too young*** [11, с. 22].

Варто сказати, що, за спостереженнями дослідників, епітет *молода* у фольклорі виявляє ширший семантичний обсяг, ніж у літературній мові. Крім значення «яка має небагато років», він містить семи «гарний», «милий», позитивну оцінність, підвищену експресивність [2, с. 337]:

<p><i>Чом трава зелена? Бо близько вода! Чом дівчина файна? Бо ще молода! [3, с. 327]</i></p>	<p><i>Полюбил молодую, Не большу, хорошую; Три годочка миловал, Суцей правды не сказал... [8, с. 19]</i></p>
---	--

Краса дівчини, оспівана в народопісенних текстах, вербалізується цілою низкою синонімів зі спільною семою «**гарна**»:

- *гарнесенька, пишна, гожа, файна* та інші – в українській мові, наприклад: *Вийди, вийди, **файна** любко, що-с ти подарую, Вісім низок кораликів й личко поцілую* [3, с. 50];
- *красна, хороша, хорошенькая, пригожая* – у російській мові, наприклад: *У кого ж из нас, братцы, да хорошая жена, **хорошая, пригожая, молоденькая?*** [9, с. 318];
- *beautiful, pretty, charming, lovely* – в англійській мові, наприклад: ***Pretty** Bessie been up at the window so high, saw her own dear father come riding close by* [10, с. 114].

У російських та українських піснях зафіксовано епітет **красна**, що має значення «*молода, гарна, вродлива*» [6, с. 327], наприклад:

<i>Вийшла дівка, вийшла красна За нові ворота, Стоїть дівка, стоїть красна, Як бідна сирота</i> [3, с. 275].	<i>Как из улицы идет молодец, Из другой идет красна девица; Поблизехоньку сходилися, Понизехоньку поклонилися</i> [8, с. 45].
--	--

У поєднанні з номінантами молодої дівчини епітет *красна* в словниках кваліфіковано як народнопоетичний [2, с. 340].

Ще один вияв вроди, характерний для українських та російських фольклорних текстів, передано за допомогою порівняння як *намальована*, а також дієприкметників *намальована, написаная, нарисованая* та ін. [2, с. 341], наприклад:

<i>Ой у полі криниченька Муром мурована. Яка гарна дівчинонька, Як намальована</i> [3, с. 215].	<i>Сладка водочка анисовая, Наша девица написаная, Написана, нарисованая, Что на стенку приколочена</i> [8, с. 56].
--	---

Подібне порівняння нами зафіксовано і в одній із британських народних пісень – *painted like waxwork* (букв. розфарбована, наче воскова фігура): *She's the fairest of girls, She's the joyest of my own heart, She's **painted like waxwork** in every part* [10, с. 408].

Портретна палітра відображає народний естетичний ідеал дівочої краси. Для створення образу гарної дівчини вжито епітети, які містять ознаки кольору обличчя, тіла, очей, брів, стану, волосся тощо [2, с. 341].

Спільним для опорних слів-понять *личко, тіло, руки* дівчини у фольклорних текстах усіх трьох мов є атрибут *білий* у відповідних

формах роду та числа [2, с. 342], наприклад: *Вийди, дівчино, та в гай по теличку, Нехай же я та подивлюся на те біле личко* [3, с. 48]. Порівняння *білий, наче сніг* також фіксуємо в народопісенних текстах трьох культур:

<i>Ten times he kissed her snowy white breast which love did enter in</i> [10, с. 65].	<i>Ея личико, как беленький снежок, щечки алы, ровно розовый цветок</i> [8, с. 439].
--	--

Для британських пісень характерне порівняння *lily-white* (букв. білий, наче лілея) та *milky-white* (букв. білий, як молоко): *As soon as she heard him say so, She fell into deep despair By wringing of her milk-white hands And tearing of her hair* [10, с. 563].

Спільними рисами ідеального образу дівчини в уявленнях українського, російського та британського етносів є одиниці на позначення тонкого стану, довгих світлих (русявих) кіс, рум'яних щічок, світлого тону обличчя: *Дай подивитись в карії очі, Стан твій обняти тонкий дівочий, Глянути в личко біле, чудове, На косу довгу, на чорні брови* [7, с. 66].

Частотним у народопісенних текстах виявилось слово-поняття *очі*. В українському фольклорі зображено дівчину з темними очима: *Пасітеся, сиві воли, не бійтеся ночі, А я поїду до дівчини, що чорнії очі* [3, с. 102]. В англійській та російській усній поезії ідеальний колір – світлий. Найчастіше, зокрема, в англійських фольклорних піснях фіксуємо атрибут *fair*, що має значення «дуже світлого кольору; не темний» [12, с. 563]: *He plunged her fair body right into the deep. And he closed her fair eyes in the waters to sleep* [10, с. 262]. Спільним в усіх мовах є означення *ясні*, наприклад:

<i>Засвітали козаченьки в поход з полуночі, Заплакала Марусенька свої ясні очі</i> [3, с. 121].	<i>Скоры ноги подломились, Белы руки опустились, Ясны очи помутились...</i> [8, с. 377].
---	--

Нерідко у фольклорних текстах вдаються до асоціативного перенесення явищ природи на людину для передання її виняткової краси. Зіставлення слова-поняття *дівчина* з квіткою мають на меті виділити загальну оцінну семантику образу гарної людини [2, с. 338], наприклад: *You shall have my daughter Bessie, She's the flower of the flock* [10, с. 114].

Серед назв рослин у порівняннях також використовують такі слова-символи, як *рожа*, *калина*, *тополя*, *вишня* та інші – в українській мові; *калина*, *малина*, *береза*, *вишня*, *черешня* та інші – у російській; *лілія* – в англійській.

Слово-поняття *рожа* досить поширене в українському фольклорі. Згідно зі словниковою дефініцією, *рожа* – багаторічна декоративна рослина родини мальвових з високим стеблом та великими яскравими, різних кольорів квітками, зібраними в китицеподібне суцвіття [7, с. 598]. У пісенних текстах ключове слово поєднано з означеннями *повна*, *червона*. Словосполучення *зацвіла рожа* має значення «вступити в найкращу пору життя» [2, с. 417]: *Ой дівчино, дівчинонько, яка ж бо ти гожа: Як у саду під віконцем та зацвіла рожа!* [3, с. 40].

Традиційним для російського фольклору є юкстапозит *калина-малина*. *Калина* – символ краси, гіркої долі дівчини, що вийшла заміж за нелюба, *малина* – солодкого життя в батьківському домі: *Калинушка с малинушкой рано разцвела; Во ту пору-времячко мать дочку родила. Не собравшись с разуму, замуж отдала, за того ли за детинушку сиротинушку* [3, с. 26].

У російському, українському та британському фольклорі зафіксовано порівняння *дівчини з лебідкою* (англійською мовою – *swan*). Словник української мови з приміткою «переносне», «народнопоетичне» містить таке значення слова *лебідка*: «*Пестлива назва молоді жінки або дівчини*» [6, с. 458], наприклад:

<p><i>Встань, деvушка, встань, лапушка, Встань, белая лебедушка! Воно идет твой батюшка!</i> [8, с. 28].</p>	<p><i>With his love peering round him he took her to be a swan, So he shoot his dear darling with a rattling gun</i> [10, с. 235].</p>
--	--

Традиційним є також зіставлення слова-поняття *дівчина* з назвами небесних світил, зокрема, *зірка*, *зоря*, наприклад:

<p><i>Красно солнышко со зрями – То моя матушка с дочерями.</i> [8, с. 29]</p>	<p><i>Коб я була така красна, як зоронька ясна, Світила би миленькому, доки би-м не згасла</i> [3, с. 195].</p>
--	---

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, мовний образ *дівчини* в народопісенних текстах українського, російського та британського етносів представлений різними мовними засобами. Проведене дослідження дало змогу виділити ряд епітетів зі

спільною семою «гарна» для характеристики досліджуваного образу у трьох мовах. У цілому переважають позитивні оцінки щодо зовнішніх та внутрішніх характеристик. Характерними для фольклорних текстів трьох етносів є використання порівнянь дівчини із явищами природи, зокрема назвами квітів, дерев, небесних світил тощо. Однак у цих культурах домінують різні назви, наприклад, *рожа* – в українській, *калинушка-малинушка* – в російській, *лілія* – у британській.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у виявленні місця образу дівчини у структурі мовної картини світу, а також в аналізі мовних засобів вираження образів дівчини в англійській, українській та російській мовах на всіх рівнях.

Література

1. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Н. Д. Арутюнова. – М. : Яз. рус. культуры, 1999. – 896 с.
2. Данилюк Н. О. Поетичне слово в українській народній пісні : монографія / Н. О. Данилюк. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 512 с.
3. Дей О. І. Пісні кохання / упоряд. і передм. О. І. Дей ; іл. худож. В. Є. Перевальського. – К. : Дніпро, 1986. – 370 с.
4. Омельченко Л. Ф. Фольклор як символічна взаємодія комунікантів / Л. Ф. Омельченко, В. О. Самохіна // Вісн. Сум. держ. ун-ту. Сер. : Філологія. – 2008. – № 1. – С. 72–76.
5. Словник української мови. В 11 т. Т. 2 [Електронний ресурс] / АН УРСР. Ін-т мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Режим доступу : http://ukrlit.org/slovnuk/slovnuk_ukrainskoi_movu_v_11_tomakh
6. Словник української мови. В 11 т. Т. 4 [Електронний ресурс] / АН УРСР. Ін-т мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Режим доступу : http://ukrlit.org/slovnuk/slovnuk_ukrainskoi_movu_v_11_tomakh
7. Словник української мови. В 11 т. Т. 7 [Електронний ресурс] / АН УРСР. Ін-т мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Режим доступу : http://ukrlit.org/slovnuk/slovnuk_ukrainskoi_movu_v_11_tomakh
8. Соболевский А. И. Великорусские народные песни. Т. 2 / изд. проф. А. И. Соболевским [при участии П. Н. Шеффера]. – СПб. : Гос. тип., 1896. – XVI. – 588 с.
9. Соболевский А. И. Великорусские народные песни Т. 3 / изд. проф. А. И. Соболевским [при участии П. Н. Шеффера]. – СПб. : Гос. тип., 1897. – XVI. – 512 с.
10. Cecil J. Sharp. Collection of English folk songs / edited by Maud Karpeles. – London : Oxford University Press, 1974. – Vol. 1. – 750 p.
11. Cecil J. Sharp. Collection of English folk songs / edited by Maud Karpeles.. – London : Oxford University Press, 1974. – Vol. 2. – 661 p.
12. Longman dictionary of contemporary English / [director Della Summers]. – Pearson Education Limited, 2005. – 1950 p.

References

1. Arutiunova N. D. Yazyk i mir cheloveka / N. D. Arutiunova. – M. : Yaz. rus. kultury, 1999. – 896 s.
2. Danyliuk N. O. Poetychne slovo v ukrainskii narodnii pisni : monografiia / N. O. Danyliuk. – Lutsk : Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 2010. – 512 s.
3. Dei O. I. Pisni kokhannia / uporiad. i peredm. O. I. Dei; il. khudozh. V. Ye. Perevalskoho. – K. : Dnipro, 1986. – 370 s.
4. Omelchenko L. F. Folklor yak symvolichna vzaiemodiia komunikantiv / L. F. Omelchenko, V. O. Samokhina // Visn. Sum. derzh. un-tu. Ser. : Filolohiia. – 2008. – № 1. – S. 72–76.
5. Slovyk ukrainskoi movy. V 11 t. T. 2 [Elektronnyi resurs] / AN URSS. In-t movoznavstva ; za red. I. K. Bilodida. – K. : Nauk. dumka, 1970–1980. – Rezhym dostupu : http://ukrlit.org/slovyk/slovyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
6. Slovyk ukrainskoi movy. V 11 t. T. 4 [Elektronnyi resurs] / AN URSS. In-t movoznavstva ; za red. I. K. Bilodida. – K. : Nauk. dumka, 1970–1980. – Rezhym dostupu : http://ukrlit.org/slovyk/slovyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
7. Slovyk ukrainskoi movy. V 11 t. T. 7 [Elektronnyi resurs] / AN URSS. In-t movoznavstva ; za red. I. K. Bilodida. – K. : Nauk. dumka, 1970–1980. – Rezhym dostupu : http://ukrlit.org/slovyk/slovyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
8. Sobolievskii A. I. Vielikorusskiiie narodnyie piesni. T. 2 / izd. prof. A. I. Sobolievskim [pri uchastii P. N. Sheffera]. – SPb. : Gos. tip., 1896. – XVI. – 588 s.
9. Sobolievskii A. I. Vielikorusskiiie narodnyie piesni. T. 2 / izd. prof. A. I. Sobolievskim [pri uchastii P. N. Sheffera]. – SPb. : Gos. tip., 1897. – XVI. – 512 s.
10. Cecil J. Sharp. Collection of English folk songs / edited by Maud Karpeles. – London : Oxford University Press, 1974. – Vol. 1. – 750 p.
11. Cecil J. Sharp. Collection of English folk songs / edited by Maud Karpeles.. – London : Oxford University Press, 1974. – Vol. 2. – 661 p.
12. Longman dictionary of contemporary English / [director Della Summers]. – Pearson Education Limited, 2005. – 1950 p.

Ивлюшкина Наталья. Речевой образ девушки в текстах украинских, русских и британских народных песен. Статья посвящена исследованию лексем, являющихся средствами экспликации речевого образа девушки как одного из компонентов украинской, российской и британской языковых картин мира в фольклорных текстах. На основе анализируемого материала выделено и описано речевыразительные средства важнейших характеристик исследуемого образа в народнопесенных текстах трех культур. Установлено, что признак возраста важен для речевого образа девушки трех народов. Выделено ряд эпитетов с общей семой «красивая» для характеристики образа девушки в украинских, русских и английских фольклорных текстах. Выявлено общие и отличительные представления этносов об идеальных чертах внешности девушки. Проанализировано сравнения исследуемого образа с явлениями природы, в частности названиями цветов, деревьев, небесных светил, и установлено, что в народнопесенных текстах данных культур доминируют разные названия. Анализ

фактичного матеріала дозволяє утвердити, що найбільш частотні виразительні одиниці, з допомогою яких обзначен речовий образ дівчини в українських, російських і англійських фольклорних текстах, передають позитивну оцінку, відображають естетичні ідеали народів.

Ключевые слова: мовна картина світу, фольклорна картина світу, речовий образ дівчини, речові виразительні засоби.

Ivliushkina Natalia. Linguistic Image of a Girl in the Texts of Ukrainian, Russian and British Folk Songs. The article deals with the investigation of lexemes as a means of verbal explication of the image of a girl as a component of Ukrainian, Russian and British linguistic pictures of the world in the folk song texts. Based on the analyzed materials the linguistic means of expression of the main characteristics of the studied image in the folk text of three cultures have been pointed out and described. It has been found out that age is an important feature for linguistic image of a girl. For the characteristics of the image of a girl in Ukrainian, Russian and English folklore texts the number of epithets with a common seme "beautiful" has been given. Common and different ideas of the ethnic groups about the ideal features of girl's appearance have been revealed. Comparisons of the investigated image with natural phenomena, such as the names of flowers, trees, heavenly bodies, have been analyzes, and it has been found out that in the folk-song texts of these three nations different names dominate. The analysis of the actual material gives possibility to state that the most frequent units of expression, with the help of which the linguistic image of a girl in Ukrainian, Russian and English folklore texts is outlined, convey a positive assessment, reflect the aesthetic ideals of the nations.

Key words: linguistic picture of the world, folk picture of the world, linguistic image of a girl, linguistics means of expression.

УДК 811.161.2:81'367.5

Наталія Кобченко

СФЕРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИСЛІВНО-КОРЕЛЯЦІЙНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Стаття присвячена з'ясуванню специфіки прислівно-кореляційного зв'язку як одного з різновидів подвійного синтаксичного зв'язку. Окреслено потребу заповнення лакун у теорії синтаксичних зв'язків, однією з яких є граматична природа подвійного зв'язку. Запропоновано визначення подвійного синтаксичного зв'язку як такого, що за одного застосування поєднує три компоненти, та показано, що прислівно-кореляційний зв'язок задовольняє всі його ознаки. Вияскравлено новий вияв прислівно-кореляційного зв'язку й відповідно його